

УДК 619:616.98:612.14:636

ЛІКУВАННЯ ТЕЛЯТ ЗА СПОНТАННОГО КРИПТОСПОРИДИОЗУ

В. В. Журенко, к. вет. н., *Н. М. Сорока*, д. вет. н., *О. В. Журенко*, к. вет. н.
zhurenko-lena@ukr.net

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Впродовж останніх років у багатьох країнах світу накопичено значний досвід застосування у практиці ветеринарної медицини протипаразитарних лікувальних засобів, які належать до різних класів сполук і використовуються для лікування телят та профілактики інвазій. Донині не знайдено достатньо ефективних лікувальних засобів за криптоспоридіозу, які б повністю позбавляли тварин і людину від збудників і ефективно діяли на ендогенні стадії їх розвитку. Єдиним безумовно ефективним підходом до лікування людей є усунення основних порушень їхнього імунітету. Ефективних засобів для лікування тварин, хворих на криптоспоридіоз, поки що не знайдено.

Метою нашої роботи було визначити ефективність лікувальних препаратів за криптоспоридіозу телят. Дослідження проводили на 18-ти телятах віком від 2 до 35 днів, інвазованих криптоспоридіями. Першій дослідній групі тварин задавали толтарокс (*KRKA*, Словенія) з розрахунку 3 мл/10 кг маси тіла двічі, 2 доби підряд. Другій дослідній групі тварин задавали толтарокс у тій же дозі, що й тваринам першої групи, та пробіотик імунобактерин-*D* («Укрзооветпромстач»), який містить пробіотичні бактерії *Bacillus subtilis*, *Bacillus licheniformis*. Препарат застосовували в дозі 10 г на добу (по 5 г двічі на добу) з молоком, 2 доби підряд. Третя група телят слугувала контролем. Тваринам контрольної групи одноразово задавали фізіологічний розчин у дозі 3 мл/10 кг маси тіла.

Екстенсивність інвазії становила 100 %. Після застосування інвазованим телятам толтароксу на сьому добу кількість ооцист була $55 \pm 0,59$ у полі зору мікроскопу. ЕЕ становила 16,7, а ІЕ — 21,4 %.

У групі тварин, яким задавали толтарокс з імунобактерином-*D*, у фекаліях виявляли $50 \pm 1,97$ ооцист у полі зору мікроскопа. ЕЕ становила 33,3, а ІЕ — 38,8 %. У телят відмічали покращення їх загального стану та споживання корму. Не реєстрували ознак розладів травлення (проносу). Упродовж 14 та на 21-у добу досліджень у фекаліях телят обох дослідних груп виявляли ооцисти криптоспоридій.

Так, у тварин, яких лікували толтароксом, на 14-у добу налічували $43,3 \pm 1,57$ ооцист у полі зору мікроскопа, а на 21-у добу — $22,3 \pm 1,58$ ооцист, при ЕЕ — 33,3, ІЕ — 38,6 та ЕЕ — 66,7, ІЕ — 68,8 % відповідно. У групі телят, яким застосовували толтарокс з імунобактерином-*D*, на 14-у добу налічували $28 \pm 0,78$ ооцист криптоспоридій у полі зору мікроскопа, а вже на 21-у добу їх було $11 \pm 0,39$, при ЕЕ — 56,7, ІЕ — 60 та ЕЕ — 83,3, ІЕ — 84,3 % відповідно. На 28-у добу лікування у фекаліях першої групи налічували $8 \pm 0,59$ ооцист у полі зору мікроскопа, а у другої групи — 0 ооцист. При цьому ІЕ препаратів становила 88,8 та 100 % відповідно, а ЕЕ — 83,3 та 100 % відповідно. Проведеними дослідженнями було встановлено, що вже на 28-у добу тварини другої групи, які отримували толтарокс з імунобактерином-*D*, повністю звільнились від паразитів.

Варто зазначити, що кінцевий результат дії препаратів (на 28-у добу) довів 100 % ефективність толтароксу з імунобактерином-*D*.

Таким чином, ефективним методом лікування телят за криптоспоридіозу є застосування препарату толтарокс з імунобактерином-*D*, за якого екстенсивність та інтенсивність на 28 добу досліджень становили 100 %.